

Nota van B&W

Portefeuille M.Divendal
Auteur Mevr. I. Out-Schipper
Telefoon 5113486
E-mail: i.out@haarlem.nl
STZ/JOS Reg.nr. 2008/78619
Te kopiëren: -
B & W-vergadering van 24 juni 2008

Onderwerp

Onderwijsachterstandenbeleid/ Schakelklassen

Bestuurlijke context

Het realiseren van schakelklassen is een uitwerking van het Plan van Aanpak Onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Het Plan van Aanpak OAB is vastgesteld bij de kadernota 2007 en de begroting 2008 als een onderdeel van de Brede Doeluitkering Sociaal Pijler/Meerjaren Ontwikkelingsprogramma 2005-2009.

Een schakelklas biedt gedurende één schooljaar onderwijs om de taalachterstand van leerlingen weg te werken. De Algemene maatregel van Bestuur (AmvB) OAB geeft het kader en de criteria van schakelklassen aan (varianten, doelgroep, lengte en duur onderwijsdeelname). Conform de AmvB dient de definiëring van de doelgroepen per schakelklas, ontwikkeld door Haarlem en schoolbesturen primair onderwijs door het College van B&W vastgesteld te worden.

In samenwerking met schoolbesturen primair onderwijs zijn er vijf schoolgebonden schakelklassen ontwikkeld, die na instemming vanaf het schooljaar 2008-2009 operationeel zullen zijn. De hierna beschreven schoolgebonden schakelklassen voldoen aan alle criteria. Deze schakelklassen dragen bij aan het totaal aantal te schakelen 99 leerlingen per 1 oktober 2009, conform de OPH-prestatieafspraken tussen gemeente en de Rijksoverheid (inclusief de MidtermReview 2007, GSB III). De financiële tegemoetkoming in de organisatie van deze schoolgebonden schakelklassen betreft € 40.000 per klas (in totaal: € 200.000,- uit begrotingspost OAB 1201-4791-1513, dit betekent: 5 maanden t.l.v. 2008 à € 83.334 en 7 maanden t.l.v. 2009 à € 116.666).

Het Bestuurlijk Overleg Primair en Voortgezet Onderwijs (BOPOH/BOVOH) heeft op 27 maart en 5 juni 2008 ingestemd met deze vijf genoemde schoolgebonden schakelklassen.

Conform de toestemming van het Ministerie van OCW is het mogelijk geworden om de VO Taalklas (vml. Internationale Schakelklas) te organiseren met een financiële tegemoetkoming vanuit het OAB/Schakelklassen (€ 40.000,- uit begrotingspost OAB 1201-4791-1513, dit betekent: 5 maanden t.l.v. 2008 à € 16.666 en 7 maanden t.l.v. 2009 à € 23.334). Een korte beschrijving van deze schakelvoorziening wordt in het plan van Aanpak OAB opgenomen. Het Ministerie van OCW stelt als voorwaarde een afschrift hiervan te ontvangen. Deze toevoeging past binnen het Plan van Aanpak OAB en derhalve hoeft de beschikking van het Ministerie van OCW niet aangepast te worden.

B&W-besluit:

1. Het college gaat akkoord met het realiseren van 5 schoolgebonden schakelklassen, inclusief de definiering van de criteria ten behoeve van de vaststelling van de doelgroepen per schakelklas.
2. Het college gaat akkoord met het opnemen van de Taalklas VO in het Plan van Aanpak OAB, waarvan een kopie naar het Ministerie van OCW gaat.
3. Beide besluiten hebben wel financiële consequenties. Deze consequenties bedragen € 240.000,-. De bestedingen worden ten laste gebracht van het beleidsveld in de begroting (totaal bedrag: € 240.000,- t.l.v. begrotingspost OAB: 1201-4791-1513, dit betekent 5 maanden t.l.v. 2008 à € 100.000 en 7 maanden t.l.v. 2009 à € 140.000).
4. Betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over deze besluiten.
5. De commissie Samenleving wordt geïnformeerd over deze besluiten.

Financieel

Het OAB is als geormerkt financieel budget toegevoegd op 28 november 2006 aan GSB III/Sociale Pijler. De bestedingen zijn conform de begroting OAB, die vastgesteld is door de Raad als onderdeel van de Kadernota 2007 en begroting 2008.

Onderwijsachterstandenbeleid / Schakelklassen

A. Inleiding

Definitie Schakelklassen en algemene definiëring doelgroep

Een schakelklas biedt onderwijs om de taalachterstand van leerlingen weg te werken. De doelgroep betreft leerlingen, van wie verwacht kan worden dat zij in één schooljaar zodanige vorderingen maken op taalgebied dat zij hierna (weer) met succes regulier onderwijs (op hun eigen niveau) vervolgen. Een schakelklas is denkbaar in alle groepen van het basisonderwijs, in de overgangsfase van het basis- naar het voortgezet onderwijs en kent drie varianten (voltijd, deeltijd en verlengde schooldag). Een schakelklas dient aan de voorwaarden AmvB OAB te voldoen.

Samenwerking met schoolbesturen primair en voortgezet onderwijs

Om de schakelklassen te ontwikkelen en te implementeren is door het Bestuurlijk Overleg Primair en Voortgezet Onderwijs (alle schoolbesturen primair-, voortgezet onderwijs en gemeente) een Bestuurlijk Stuurgroep Schakelklassen samengesteld die het kader m.b.t. schakelklassen voor Haarlem verder heeft ontwikkeld, criteria heeft vastgesteld en de plannen toetst aan de subsidievoorwaarden (rijksoverheid en gemeente).

B. Stedelijke Schakelvoorzieningen

Er zijn twee stedelijke schakelvoorzieningen in het Plan van Aanpak OAB opgenomen, die reeds operationeel zijn en als onderdeel van de Brede Doeluitkering Sociale Pijler zijn vastgesteld, te weten de Opvangklas voor Neveninstromers voor anderstalige leerlingen met een po-leeftijd en de Ta(a)lentklas als schakel tussen de basisschool en middelbare school voor leerlingen die in potentie HAVO-VWO kunnen gaan volgen wanneer zij één jaar extra taalonderwijs volgen.

Hiernaast heeft afdeling JOS (OWGS) in november 2007 van het Ministerie van OCW toestemming gekregen om de schakelactiviteit VO/ internationale schakelklas (Taalklas) uit het OAB-budget te kunnen financieren. De Taalklas VO richt zich op leerplichtige anderstalige leerlingen met een VO-leeftijd, die zich de Nederlandse taal eigen dienen te maken doordat zij zich in Nederland vestigen. Om de rechtmatigheid van deze besteding als onderdeel van de uitvoering van het MOP veilig te stellen, stelt het Ministerie de voorwaarde een korte beschrijving van deze schakelvoorziening op te nemen in het plan van Aanpak Onderwijsachterstandenbeleid van het Meerjaren Ontwikkelingsprogramma 2005-2009 en hen hiervan een afschrift te doe toekomen. Deze toevoeging past binnen het Plan van Aanpak OAB en derhalve hoeft de beschikking van het Ministerie van OCW niet aangepast te worden.

Financiering

Conform de bekostiging van de opvangklas en de Ta(a)lentklas is een bedrag van € 40.000,- voor de VO-Taalklas (ISK) op de OAB-begroting gereserveerd.

C. Schoolgebonden schakelklassen

M.b.t. de schoolgebonden schakelklassen heeft de Stuurgroep Schakelklassen de aanvragen getoetst op een goede inhoudelijke onderbouwing van de te ontwikkelen schakelvorm, de meerwaarde van de gekozen schakelvorm in relatie met het schoolplan en het VVE-programma, de waarborg inzake de doorgaande lijn, de criteria m.b.t. de vaststelling van de doelgroep en de procedure inzake de selectie. Hierna legt zij haar advies voor aan het BOPOH/BOVOH ter besluitvorming. BOPOH/BOVOH heeft ingestemd ten behoeve van de hieronder genoemde vijf schoolgebonden schakelklassen plaatsgevonden.

Financiering

Een schoolgebonden schakelklas wordt door de school(bestuur) zelf bekostigd uit reguliere geldstromen, en variëren per initiatief afhankelijk van de inzet van de professionals, materialen en de vol- of deeltijdvariant. Uit het OAB-budget wordt voor elke schoolgebonden schakelklas € 40.000 gefinancierd, wanneer de aanvraag voldoet aan de OAB-voorwaarden.

Schoolgebonden schakelklassen, inclusief criteria ten behoeve van de vaststelling van de doelgroep per schakelklas

Het is de bedoeling om op vijf basisscholen per schooljaar 2008-2009 met een schakelklas te starten. Hieronder worden schakelvorm, doelstelling en de criteria ten behoeve van de vaststelling van de doelgroep per basisschool beschreven.

1. Aanvraag Franciscus Xaveriuschool

Schakelvorm: groep 3 (voltijdse variant)

Doelstelling: 85% van de geplaatste leerlingen stroomt door naar groep 4. In juni 2009 scoort 45% van de leerlingen op DMT AB en 30 % DE op de DMT-toets kaart 1.

Criteria vaststelling doelgroep: leerlingen die een geconstateerde taalachterstand hebben op:

- de toets taal voor kleuters M2 voor kleuters geboren in de maanden januari – september
- de toets taal voor kleuters E2 voor kleuters geboren in de maanden oktober- december

2. Aanvraag De Wadden

Schakelvorm: groep 1 (deeltijd variant: minimaal 8 uur per week preventief en verdiepend taalaanbod)

Doelstelling: vergroten van de mondelinge taalvaardigheid en uitbreiding van woordenschat ter voorkoming van taalachterstand in groep 3 en een verlengde kleuterperiode. In juni 2009 scoort 75% van de leerlingen 1 niveau hoger op Taal voor Kleuters en Ordenen. M.b.t. de leesvoorwaardentoets scoort 75% van de leerlingen op het gemiddelde of daarboven.

Criteria vaststelling doelgroep: leerlingen met een gewicht van 3,0 en 1,20 (waarvan de weging van de ouders risico geeft op het ontwikkelen van taalachterstand of kinderen waar een andere moedertaal dan het Nederlands wordt gesproken), die C-,D- of E-niveau op de Cito-toetsen Taal voor Kleuters, Ordenen of Peutertoetsen

3. Aanvraag Piramide, locatie Europawijk

Schakelvorm: groep 1 / 2 (voltijdse variant)

Doelstelling: Verdieping taalonderwijs, gericht op uitbreiding woordenschat, begrijpend luisteren en beginnende geletterdheid. Taalontwikkeling van 75% van de leerlingen met 1 nivo verhogen tot C/D-score.

Criteria vaststelling doelgroep: Leerlingen die in groep 1 een D of E-score hebben op het onderdeel "Taal voor kleuters B1, en peuters met een D of E-score op de onderdelen P1,P2 of P3.

4. Aanvraag De Meer

Schakelvorm: groep 3 (voltijdse variant)

Doelstelling: Verhoging van woordenschat, gericht op letterkennis, fonemisch bewustzijn, en stimulerende taalverwerving (naar verhalen luisteren, vertellen, reflecteren). 80% Van de leerlingen behaalt minimaal niveau 3, vergelijkbaar met bovengemiddeld C-niveau.

Criteria vaststelling doelgroep: Leerlingen die in groep 2 een D of E-score hebben op de onderdelen Taal voor kleuters M2 en E2, Ordenen M2, onvoldoende beheersing van onderdelen Checklist Taal (fonemische bewustzijn en letterkennis), onvoldoende vordering in kader van Piramide-project en belemmering in ontwikkeling door sociaal-emotionele problemen.

5. Aanvraag Piramide, locatie Boerhaavewijk

Schakelvorm: groep 1 (voltijdse variant)

Doelstelling: Uitbreiding woordenschat, begrijpend luisteren en beginnende letterheid. Taalontwikkeling van 75% van de leerlingen wordt met 1 nivo tot C/D-score verhoogd.

Criteria vaststelling doelgroep: Leerlingen - die na januari instromen en/of leerlingen die op basis van toetsing in september tot en met november - in groep 1 een D of E-score hebben op het onderdeel Taal voor kleuters B1, en leerlingen die een D/E-score hebben op het onderdeel Taal voor kleuters M1, en/of bij overaanbod van leerlingen als extra selectie criterium die leerlingen met een D/E-score op het onderdeel Ordenen.